

Wyniki ewaluacji nowego modelu wspomagania pracy szkół i doskonalenia nauczycieli

Falenty, 8-10 września 2014

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

O badaniu ewaluacyjnym

- przedmiotem była ocena modernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli oraz jego relacje z istniejącym systemem;
- przeprowadzone zostało na podstawie doświadczeń powiatowych projektów pilotażowych;
- realizowane było w latach 2013 – 2014;
- badania jakościowe (5 powiatów) i ilościowe (ok. 3 000 resp.);
- wykonawca: Coffey International Development oraz Ośrodek Ewaluacji w ramach projektu *System doskonalenia nauczycieli*.

Założenia nowego systemu doskonalenia

- adresowanie wsparcia do szkół, a nie wyłącznie do pojedynczych nauczycieli lub ich grup,
- pomoc szkole w rozwiązywaniu problemów – z uwzględnieniem podmiotowości i autonomii placówki,
- wsparcie oparte na analizie indywidualnej sytuacji szkoły
- wsparcie jako proces – zastąpienie pojedynczych działań doskonalących długofalowym procesem,
- uwzględnianie efektów kształcenia – wyników ewaluacji, sprawdzianów zewnętrznych oraz dostosowywanie działań do kierunków polityki oświatowej i zmian w systemie edukacji.

Informacja o projektach pilotażowych

162 projekty powiatowe

7 projektów realizowanych od stycznia 2013

120 projektów realizowanych od września 2013

33 projekty realizowane od września 2014

**Działaniami objętych zostanie
ok. 6000 szkół i przedszkoli**

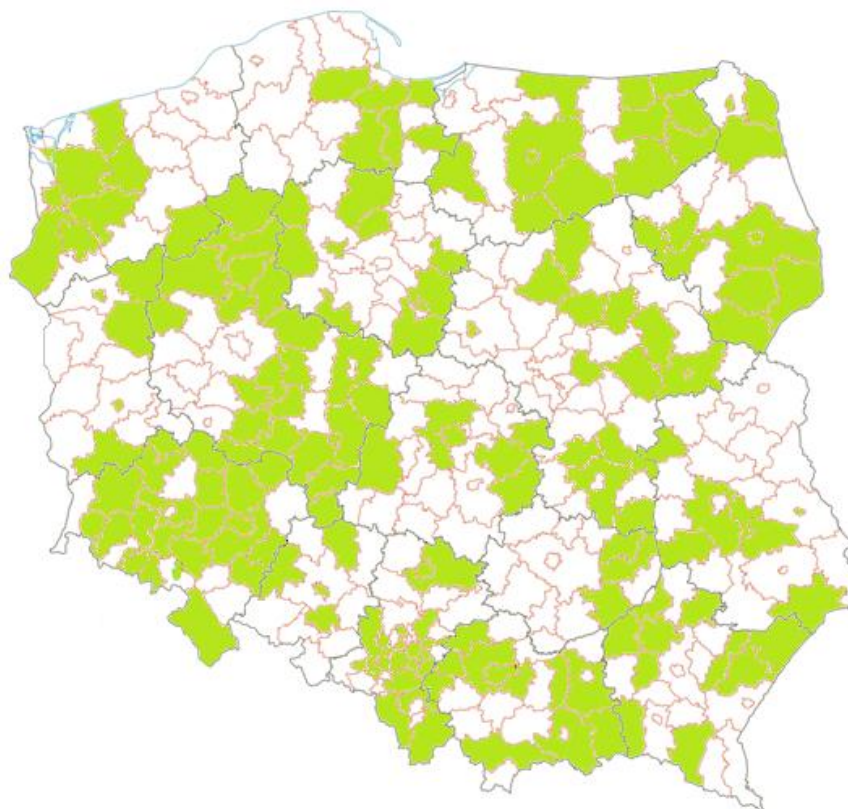
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Lokalizacja projektów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Informacja o beneficjentach

Projekty najczęściej są koordynowane przez starostwa powiatowe.

W 28% projektów koordynacja jest przekazywana jednostkom organizacyjnym podległym samorządowi powiatowemu, najczęściej poradniom psychologiczno-pedagogicznym.

W 6% przypadków funkcję tą pełnią centra, skupiające wszystkie instytucje (ppp, odn, bp).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

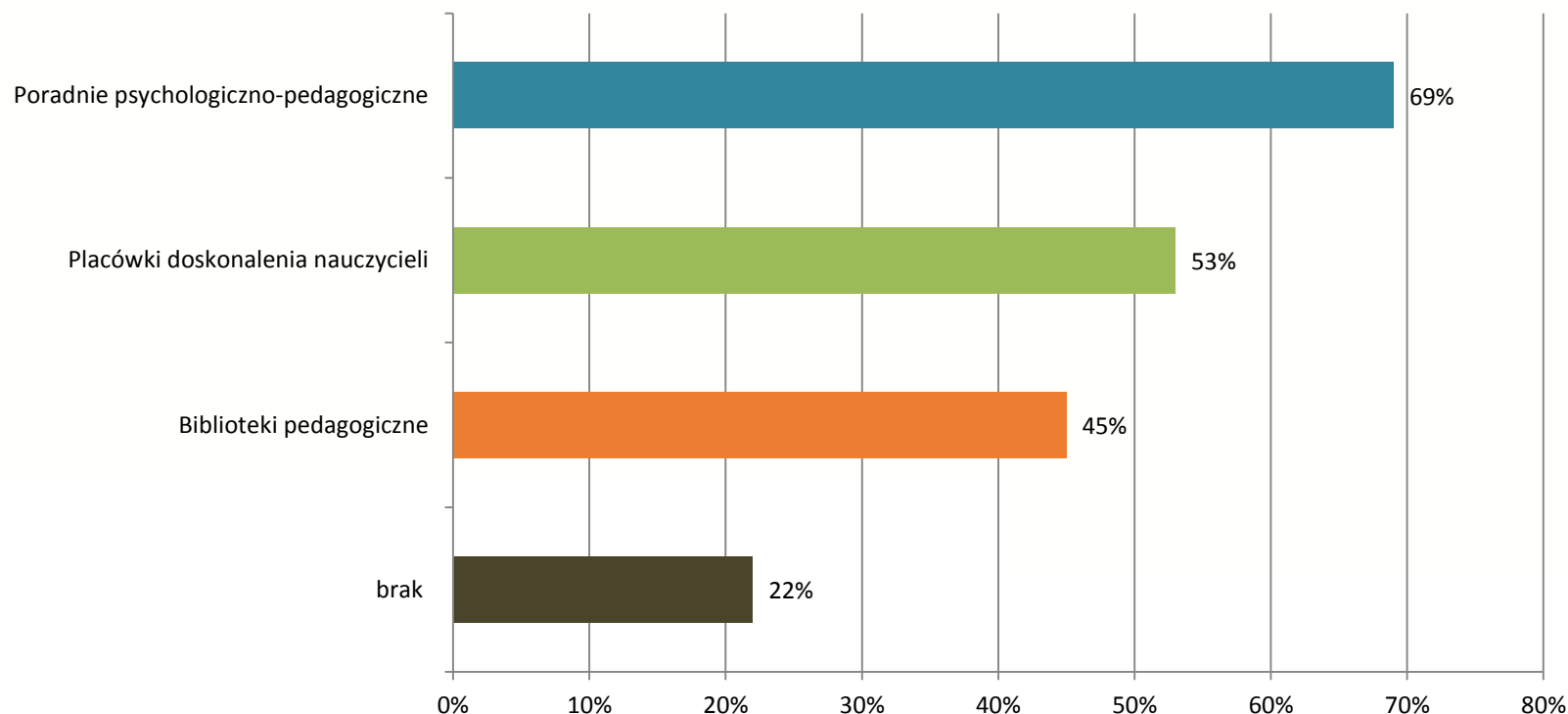

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Instytucje uczestniczące w pilotażu

Instytucje wsparcia w projektach wspomagania, N=137

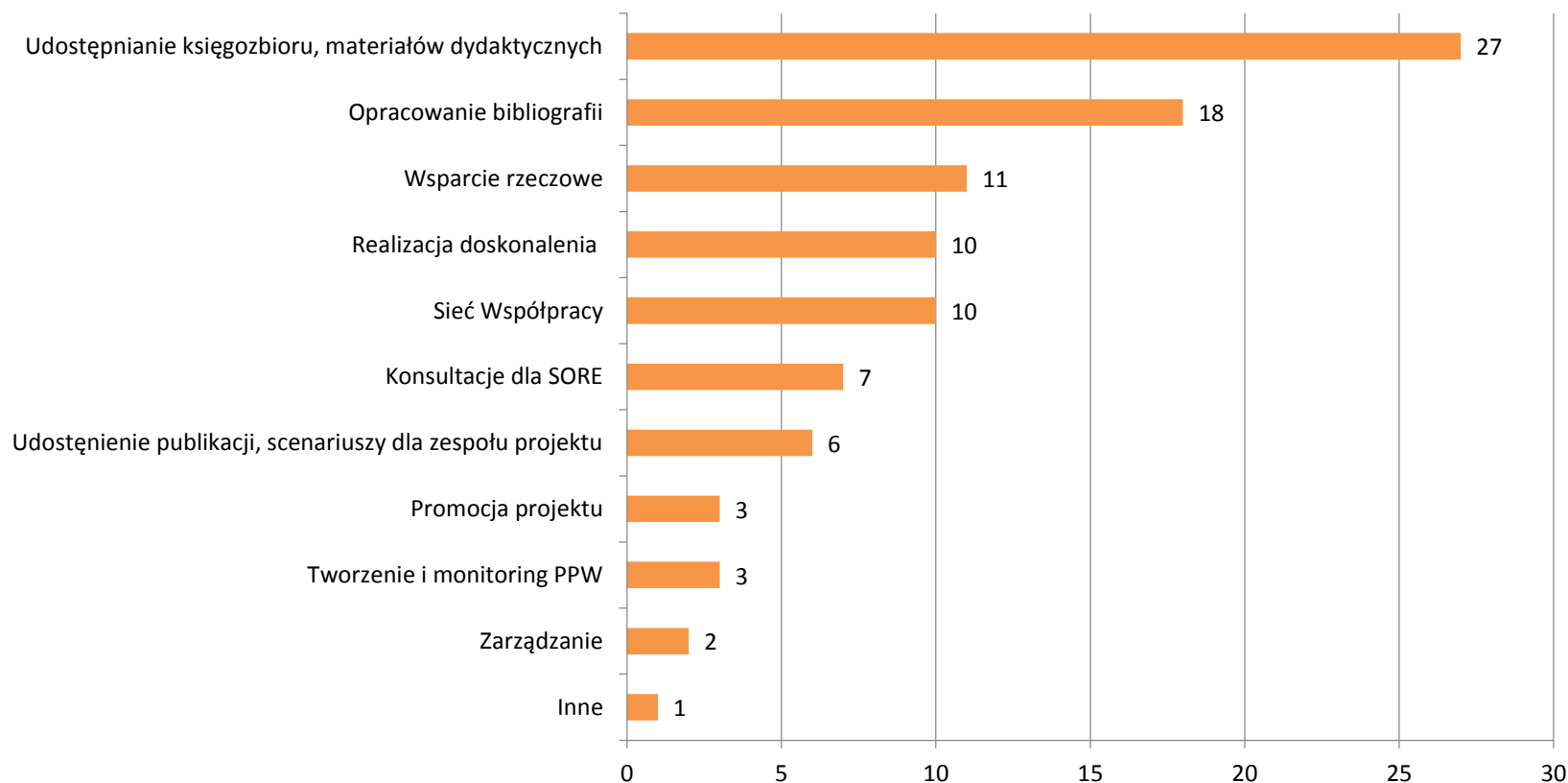
Biblioteki pedagogiczne – działania

- szkolenia (np. z selekcji źródeł informacji, korzystania z zasobów bibliotek, promocji czytelnictwa, praw autorskich);
- udostępnianie zasobów bibliotecznych;
- przygotowanie bibliografii ułatwiających nauczycielom i realizatorom odszukanie interesujących ich materiałów dydaktycznych;
- udostępnianie infrastruktury.

Biblioteki pedagogiczne – działania

Zadania bibliotek pedagogicznych w realizowanych projektach, N=60

Ewaluacja – pytania kluczowe

Czy nowy model doskonalenia nauczycieli odpowiada potrzebom zidentyfikowanym w diagnozie systemu oraz rekomendacjom z niej wynikającym?

Jak funkcjonuje nowy model doskonalenia nauczycieli i wspomagania pracy szkół?

Czy i w jakim stopniu działania prowadzone w ramach projektu systemowego przygotowują kadrę i odbiorców nowego systemu do wdrożenia tego systemu?

Jakie działania w ramach projektu ORE należy wzmocnić/skorygować/uzupełnić, aby poprawić jakość systemu doskonalenia nauczycieli zorientowanego na rozwój szkół ?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ocena nowego modelu doskonalenia nauczycieli

Zdecydowana większość rozmówców w trakcie badań jakościowych ocenia nowy model doskonalenia pozytywnie.

Respondenci uznają, że odpowiada on lepiej na potrzeby szkoły i w większym stopniu może przyczynić się do poprawy jakości jej działania w wybranych obszarach niż dotychczasowe formy wsparcia.

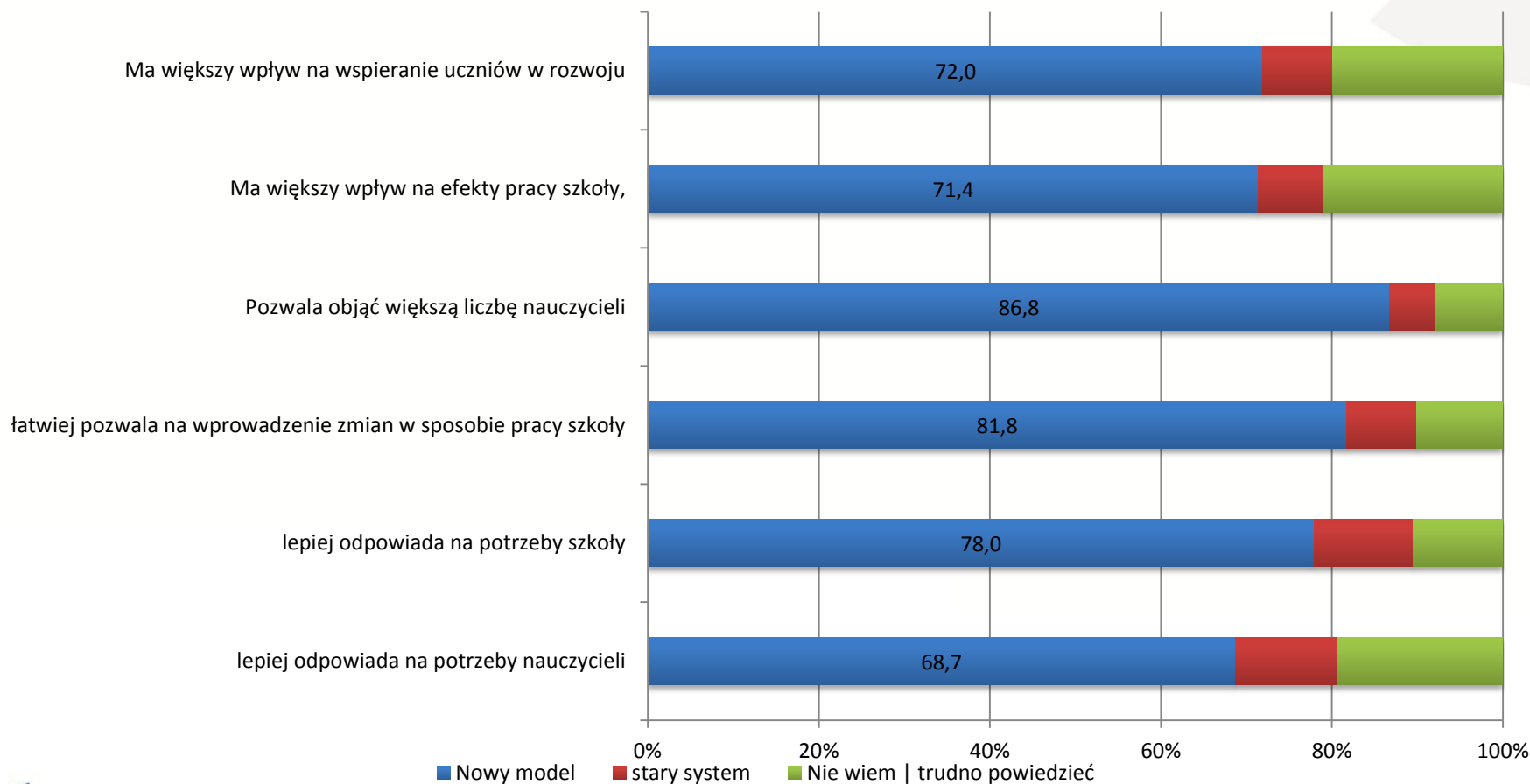
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ocena - pozytywy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ocena - negatywy

- wdrażanie nowego modelu i organizacją pilotażu – (PZP),
- sztywne zasady realizacji projektów finansowanych z EFS,
- ograniczone zasoby – np. zbyt duża liczba szkół przypadających na jednego SORE,
- motywacja nauczycieli - zbyt duże przeciążenie nauczycieli szkoleniami,
- brak mechanizmów zapewniania jakości,
- zagwarantowanie trwałości prowadzonych działań,
- nie zawsze sprawdzających się w swojej roli SORE, koordynatorach sieci i ekspertach.

Etap diagnozy pracy szkoły

Idea diagnozy, wykonywanej z pomocą osoby z zewnątrz, oceniana jest bardzo pozytywnie zarówno przez dyrektorów, nauczycieli, jak i pracowników instytucji wsparcia.

Szkoły zwykle dysponują wiedzą i refleksją na swój temat. Jednak wejście osoby z zewnątrz dodaje procesowi dynamiki, pozwala na uzyskanie świeżego spojrzenia, wyjście z utartych schematów postrzegania pojawiających się problemów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etap diagnozy pracy szkoły

W opinii niektórych diagnoza nie spełniła oczekiwań:

- zbyt krótki czas poświęcony na diagnozę,
- niedostatecznie rozwiniętych kompetencji diagnostycznych kadry zarządzającej i nauczycieli w danej szkole,
- początkowa nieufność do SORE i nowego modelu, przekładała się na ich powierzchowne podejście do diagnozy i w efekcie jej niską trafność.

Wybór ofert doskonalenia

Nowy model **zapewnia autonomiczną i partnerską pozycję szkoły w tym procesie według zdefiniowanych przez szkołę potrzeb.**

Najczęściej wybierane były oferty związane z metodyką pracy nauczycieli, które mogą przyczynić się do poprawy jakości nauczania.

Oferty te dotyczą technik nauczania, motywowania do nauki, postaw uczniów i radzenia sobie z problemami wychowawczymi przez nauczycieli. współpracy z rodzicami.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wybór ofert doskonalenia

Nowy model wspierania pracy szkoły nie odpowiada na potrzeby wszystkich. Niektóre, bardziej specyficzne i specjalistyczne potrzeby pojedynczych nauczycieli mogą zostać pominięte.

Brakująca tematyka

- oferty dostosowane do potrzeb przedszkoli,
- oferty dostosowane do pracy z uczniami o specyficznych deficytach,
- oferty nastawione na rozwój indywidualny nauczyciela,
- oferty wspierające szkoły w rozwiązywaniu problemów prawnych.
- oferty dostosowane do potrzeb szkół zawodowych, w tym szczególnie zasadniczych szkół zawodowych,
- oferty dostosowane do specyfiki szkół specjalnych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

RPW- przygotowanie

Najwięcej obaw i trudności rodziło formułowanie celów i wskaźników RPW. Najważniejsze z nich:

- wpisywanie zbyt dużej liczby oczekiwanych efektów,
- formułowanie oczekiwanych efektów w postaci wskaźników produktu, bez odniesienia się do rzeczywistej zmiany w szkole (np. zmiany zachowań nauczycieli),
- nieadekwatność celów i wskaźników ich monitorowania oraz błędy przy konstruowaniu wskaźników.

RPW- realizacja

RWP był realizowany w formie różnego rodzaju spotkań z ekspertami (wykładów, warsztatów, konsultacji). W ramach 2/3 realizowanych RPW stosowano warsztaty, w 1/3 konsultacje grupowe, a w 1/4 – konsultacje indywidualne.

Ważnym elementem nowego modelu wspierania pracy szkoły okazały się indywidualne konsultacje dla nauczycieli. Ta forma celowego wsparcia dla konkretnego nauczyciela była szczególnie doceniana w ramach badań jakościowych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

RPW- wdrożenie

Dla wielu respondentów nie jest jasne, na czym polegać ma faza wdrożenia wypracowanych rozwiązań.

Jest to etap stosunkowo naj słabiej dopracowany i realizowany w oparciu o własne doświadczenie, a nie szczegółowe wskazówki.

W niektórych szkołach, podkreślano, że faza wdrożenia powinna trwać zdecydowanie dłużej, np. rok. Dopiero po takim czasie możliwe jest uzyskanie widocznych efektów na poziomie szkoły.

RPW – podsumowanie efektów

Efekty kompleksowego wspierania nie są badane w sposób systematyczny ani na poziomie szkoły, ani na poziomie wyższym (powiatu, kraju).

Istnieje ryzyko, że wspieranie koncentrować się będzie na procesie, a nie na oczekiwanych efektach.

Wskazane jest ścisłe powiązanie tego elementu procesu wspierania z ewaluacją wewnętrzną w szkole.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Sieci współpracy - ocena

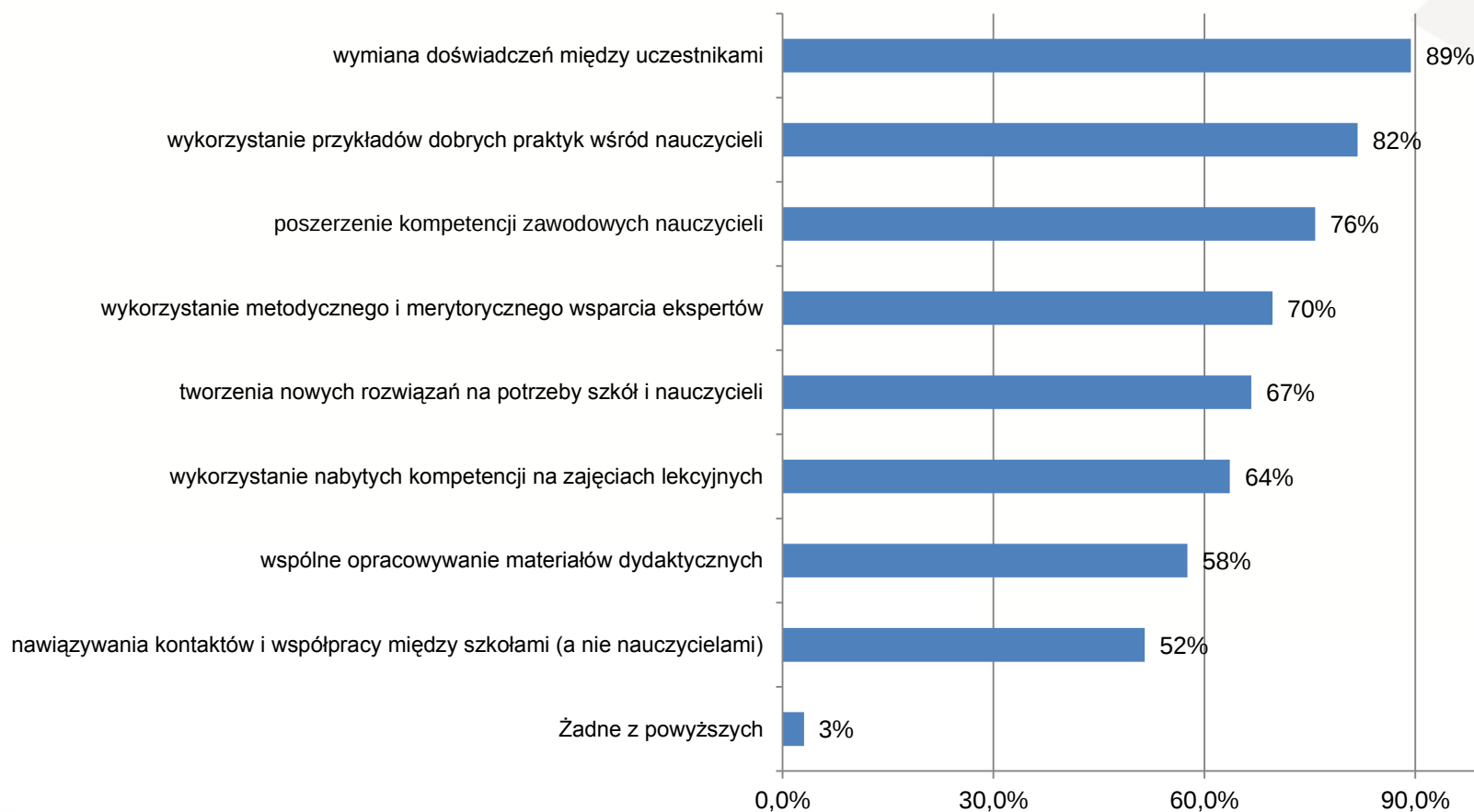
Ocena sieci nie jest jednoznaczna. Wskazać można projekty, w których rozwiązanie to funkcjonuje bardzo dobrze. Są jednak też miejsca, w których efekty nie spełniają oczekiwań.

Kluczowe znaczenie ma:

- wcześniejsze doświadczenia współpracy nauczycieli i dyrekcji,
- osoba koordynatora, który potrafi poprowadzić sieć,
- podejście nauczycieli do pracy w ramach sieci.

Sieci współpracy - efekty pracy w sieciach

Wnioski dotyczące przyszłości

Przekonanie i przygotowanie dyrektorów ma kluczowe znaczenie dla powodzenia całego przedsięwzięcia.

W tych powiatach, gdzie położono duży nacisk na informowanie i przygotowanie dyrektorów, realizacja projektu przebiegała stosunkowo sprawnie. Brak wsparcia i legitymizacji dyrektora oznaczało nieprzywiązywanie przez nauczycieli wagi do szkoleń, nadawanie priorytetów innym działaniom.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wnioski dotyczące przyszłości

W niektórych szkołach nauczyciele nie w pełni rozumieli ideę wspomagania. Nauczyciele biorący udział w wywiadach nie zdawali sobie sprawy, że szkolenia są tylko częścią całego cyklu wspomagania, w niewielkim stopniu identyfikowali procesowość wsparcia.

W tym kontekście kluczowe znaczenie ma komunikacja, informowanie i wyjaśnienie nauczycielom założeń nowego modelu oraz zapewnienie spójności wspomagania z innymi działaniami w szkole.

Wnioski dotyczące przyszłości

Nauczyciele wraz z poznawaniem nowego modelu przekonują się do niego i chętniej uczestniczą w doskonaleniu.

To pokazuje zatem, że nowe podejście się sprawdza i nauczyciele dostrzegają jego użyteczność.

Jednak należy zwrócić uwagę, że nadal, zdaniem SORE, jest część nauczycieli którzy angażują się niechętnie lub co najmniej mają obojętny stosunek.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wnioski dotyczące przyszłości

Nowy model wspierania pracy szkoły sprawdza się dobrze w mniejszych szkołach, w których rada pedagogiczna liczy do 40-50 osób. W szkołach większych zdecydowanie trudniej zorganizować cały cykl doskonalenia oraz potraktować szkołę jako całość.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wnioski dotyczące przyszłości

Nowy model wspierania pracy szkoły nie odpowiada na potrzeby wszystkich interesariuszy.

Koncentracja na szkole jako organizacji, co jest generalnie pozytywne, ma też negatywne efekty.

Niektóre, bardziej specyficzne i specjalistyczne potrzeby pojedynczych nauczycieli mogą zostać pominięte.

Dlatego też wskazane jest równoległe działanie nowego i dotychczasowego modelu doskonalenia i wspierania pracy szkoły.

Wnioski dotyczące przyszłości

Ramowe określenie zasad nowego modelu wspierania pracy szkoły pozwala dostosowywać model do specyficznej sytuacji w poszczególnych powiatach.

W przyszłości należy utrzymać to podejście i unikać zbyt szczegółowego regulowania sposobu realizacji wspomagania według nowego modelu wspierania pracy szkoły.

Niezbędne jest jednak zadbanie, aby koordynacja nowego modelu została powierzona podmiotowi, który dysponuje odpowiednimi zasobami i kompetencjami.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wnioski dotyczące przyszłości

Realizacja projektów pilotażowych jest okazją do stworzenia lub wzmocnienia instytucji lokalnych, integracji środowiska oraz do budowania potencjału instytucji wspierania szkół i doskonalenia nauczycieli, co będzie miało znaczenie w nowym systemie doskonalenia.

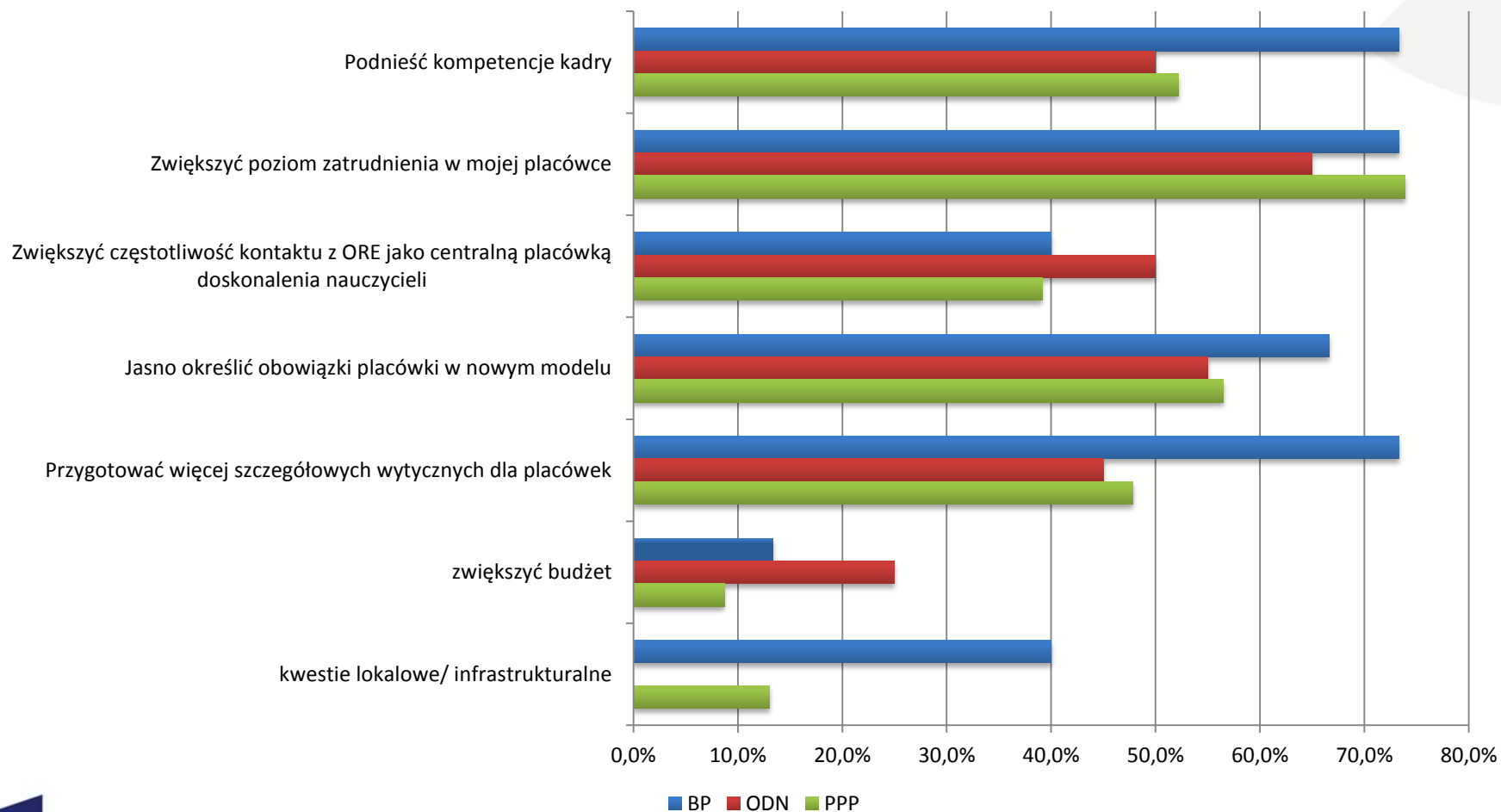
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Co należałoby poprawić, aby placówka mogła skutecznie wspierać proces doskonalenia w nowym modelu?

Wnioski na przyszłość

Rola bibliotek pedagogicznych w nowym systemie wymaga doprecyzowania.

Biblioteki powinny uczestniczyć w nowym modelu wspierania szkoły.

Nowe zadania powinny jednak być spójne z dotychczas realizowanymi zadaniami.

Należy uwzględnić zasoby i możliwości bibliotek pedagogicznych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Pytania stojące przed systemem

- Co rozumiemy pod pojęciem wspomaganie/wspieranie?
- Jaka jest relacja między wspomaganie procesowym, a innymi zadaniami i formami wspierania szkół?
- W jaki sposób organizowane będą działania PDN/PPP/BP w zakresie wspomaganie pracy szkół?
- Jaki będzie zakres zadań poszczególnych instytucji?
- Jakie zmiany w finansowaniu systemu doskonalenia?
- Jaki system zapewniania jakości usług związanych ze wspomaganie?

Dziękuję za uwagę

Marianna Hajdukiewicz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

